

RETNINGSLINJER FOR
UTFORMING AV
STUDIEPROGRAM OG EMNER
VED NTNU
(STUDIEPLANVEILEDEREN)

NTNU 2021

Innhold

Om studieplanveilederen	4
Formål	4
Prosess for utvikling av studieplaner og emnebeskrivelser	5
Lov- og regelverk	5
Arkivering av studieplanen	5
Om studieprogrammet	5
Rammer for studieprogrammet	6
Navn på studieprogram	6
Navn på grad	6
Nivå på utdanning (NKR-syklus)	6
Undervisningsspråk	6
Normert studietid	6
Arbeidsbelastning	6
Vertsfakultet og vertsinstitutt	6
Rammeplan-/forskriftshenvising	7
Evaluering	7
Opptak	7
Opptakskrav	7
Politiattest	7
Medisinattest	7
Skikkethetsvurdering og autorisasjon	7
Spesielle krav og betingelser	7
Innledning	8
Læringsutbyttebeskrivelser	8
Oppbygging av studiet	8
Oversikt over struktur og emner i studieprogrammet	8
Fellesemner	9
Frister og valg	9
Progresjonskrav	9
Internasjonal studentutveksling	9
Overgangsordninger	9
Læringsformer	9
Ekskursjoner	10
Praksis	10
Vurderingsformer	10

Internasjonalisering	10
Yrkesmuligheter/ videre studier	10
Ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv	10
Entreprenørskap, innovasjon og nytenkning	11
Emnebeskrivelser	11
Emnenavn	11
Emnet skal ha et dekkende navn. Emnenavn skal oppgis på bokmål, nynorsk og engelsk. Emnekode gis etter gjeldende retningslinjer. Studiepoeng.....	11
Nivå 11	
Undervisningssemester.....	11
Undervisningsspråk.....	11
Undervisningssted.....	11
Faglig innhold	11
Læringsutbytte	12
Anbefalte forkunnskaper	12
Forkunnskapskrav, adgangsbegrensning og studierettskrav.....	12
Læringsformer.....	12
Obligatoriske aktiviteter	12
Vurderingsform og karakterskala.....	13
Studiepoengreduksjon.....	13
Emneansvarlig.....	13
Ansvarlig enhet	13
Andre relevante opplysninger.....	13
Læremidler	14
Emneevaluering	14
Vedlegg.....	15
Vedlegg 1 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og læringsutbytte.....	15
Vedlegg 2. Studieprogrammets samlede læringsutbytte fordelt på emner.....	17
Vedlegg 3: Ny milepælsplan for utdanningskvalitetsprosessene fra høsten 2021	18

Om studieplanveilederen

Retningslinjer for utforming av studieprogram og emner ved NTNU («Studieplanveilederen») skal sees i sammenheng med dokumentet *Retningslinjer for utvikling av studieporteføljen («Porteføljeveilederen»)*,¹ som bl.a. inneholder en beskrivelse av de strategiske vurderinger som skal gjøres ved opprettelse og nedleggelse av studietilbud.

Studieplanveilederen er hjemlet i NTNUs studieforskrift § 4-1 (3). Det fremgår av studieforskriften § 4-2 (1) og (2) hva en studieprogram- og emnebeskrivelse minimum skal inneholde. I tillegg kommer krav hjemlet i studietilsynsforskriften. Studieplanveilederen skal følges for beskrivelsen av **alle studietilbud**² som faller inn under definisjonen av et studieprogram jf. studieforskriften § 1-2:

Med studieprogram menes en studieenhet som består av en samling emner med totalt læringsutbytte som tilbys studenter å søke på og bli tatt opp til. Et studieprogram kjennetegnes ved at det ikke er nødvendig å søke nytt opptak for å ta nye emner innenfor studieprogrammet.

Formål

Studieplanveilederen tar utgangspunkt i krav fastsatt i [forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning](#) (studiekvalitetsforskriften), [forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning](#) (studietilsynsforskriften) og [forskrift om studier ved NTNU](#) (studieforskriften). Det er en fordel å sette seg godt inn i disse forskriftene, samt i Veiledning akkreditering av studietilbud.³

Innenfor noen fagområder finnes det også nasjonale forskrifter om rammeplaner som regulerer enkelte utdanninger, i tillegg til at noen utdanninger også har sertifiseringskrav fastlagt av ulike sektordepartementer og eventuelle underliggende etater. Studieprogram som er omfattet av slike regelverk, må følge reguleringene.

Gjennom sitt standardiserte format bidrar veilederen til å øke utdanningskvaliteten ved NTNU. En felles kravspesifikasjon for alle studietilbud gjør det enklere for studenter, søkere og eksterne aktører å innhente og forholde seg til informasjon om studietilbud ved NTNU. Det blir også enklere for studieprogramråd og enheter å utforme studieprogram- og emnebeskrivelser når alle skal følge samme mal.

Veilederen skal brukes som del av saksforberedelsen ved opprettelse av nye studieprogram og skal benyttes av emneansvarlige, studieprogramledere, fakultet, forvaltningsutvalg m.fl. i de årlige gjennomgangene og revisjonene av eksisterende studietilbud.

---

¹ [Retningslinjer for utvikling av studieporteføljen \("Porteføljeveilederen"\)](#)

² Dette omfatter både studieprogram som fører frem til en grad og kortere studier som årsstudier, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv og som ikke er del av et studieprogram, jf KDs rundskriv F-03-16. Veilederen gjelder uavhengig av hvordan studietilbudet er tilrettelagt (campusbasert, samlingsbasert, nettbasert, desentralisert osv.). For doktorgradsnivå omfatter studietilbud både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen.

³ [Veiledning om akkreditering av studietilbud](#)

Prosess for utvikling av studieplaner og emnebeskrivelser

Kvalitetsarbeidet er grunnlaget for studieplanprosessen og er tydeliggjort i NTNUs årshjul for studieplanprosessen, jf. vedlegg. Tidslinje for prosessen er illustrert i vedlegg og nærmere beskrevet i porteføljeveilederen (jf. fotnote 1).

Prorektor for utdanning har sammen med Avdeling for utdanningskvalitet dialogmøter med fakultetene, og kan bistå med råd og veiledning med hensyn til å ivareta sentrale krav og føringer. Det anbefales også å involvere øvrige enheter i fellesadministrasjonen i utarbeidelsen av program- og emnebeskrivelser ved behov.

Beskrivelse av studieprogrammet skal være ferdigstilt og vedtatt av fakultetet innen **1. april**. Emnene skal være ferdig godkjent av fakultet 15. januar⁴.

Studieprogram- og emnebeskrivelsene er forpliktende og juridisk bindende for NTNU, og skal til enhver tid være korrekte. Studentene har krav på tydelig og presis informasjon om hvordan de skal planlegge og gjennomføre studieløpet sitt, og hvilke rettigheter og plikter som tilfaller dem. Hverken studieprogram- eller emneinformasjon kan endres etter at denne er vedtatt og kunngjort for studentene. Endringer ved saksbehandlingsfeil eller andre særskilte forhold gjøres i henhold til studieforskriften § 4-2.

Lov- og regelverk

Utdanningene ved NTNU skal oppfylle alle krav i aktuelle lover og forskrifter, med tilhørende utfyllende regler og retningslinjer. En samlet oversikt over til enhver tid gjeldende regel – og rammeverk finnes på NTNUs samleside «Generelle lover og regler – studier»⁵

NTNU skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillere relevante forskriftskrav, jf. studietilsynsforskriften § 4-1 (3). Det legges til grunn at fakultetene oppfyller alle formelle krav, og kan dokumentere dette⁶.

Arkivering av studieplanen

Arkivering av studieplan skal følge gjeldende [retningslinjer](#).

Om studieprogrammet

I tillegg til at feltene nedenfor skal fylles ut, skal studieplanen inneholde følgende informasjon: dato for vedtatt studieplan, navn på enhet som har vedtatt studieplanen, samt dato for forrige og neste planlagte periodiske evaluering av studieprogrammet der dette er aktuelt, jf. [Retningslinjer for periodisk evaluering av studieprogram](#).

De feltene som ikke angår studieprogrammet, f.eks. program der studentene ikke er underlagt skikkethetsvurdering, skal stå tomme.

---

⁴ <https://innsida.ntnu.no/wiki/emneplanlegging>

⁵ <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Generelle+lover+og+regler++studier>

⁶ Jf. fullmaktene som er delegert dekan og forvaltningsutvalg iht. punkt 3.2.4 i [NTNUs delegasjonsreglement](#)

Rammer for studieprogrammet

Navn på studieprogram

Studietilbudet skal ha et dekkende navn, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (1). Studenter, arbeidsgivere og samfunnet for øvrig, skal gjennom navnet få en god forståelse av studiets innhold. Studieprogrammets navn skal oppgis på bokmål, nynorsk og engelsk. Dersom det er et internasjonalt studieprogram, skal informasjonen kun gis på engelsk.

Navn på grad

Gradsbenevnelse og eventuell tilleggsbetegnelse oppgis på bokmål, nynorsk og engelsk. Se studieforskriften §§ 2-10 til 2-12 for regler om oppbygging av navn, også på engelsk.

Nivå på utdanning (NKR-syklus)

Oppgi hvilket nivå studiet ligger på, jf. NKRs trinnvise sykluser:

- Syklus 1: bachelorgrad, yrkesutdanning og videreutdanning (kan ligge på første eller annen syklus).
- Syklus 2: mastergrad, cand.med., cand.psychol., yrkesutdanning (femårig grunnskolelærerutdanning) og videreutdanning (kan ligge på første eller annen syklus).
- Syklus 3: ph.d. og dr. philos.

Undervisningsspråk

Oppgi undervisningsspråk for studieprogrammet⁷.

Normert studietid

Oppgi antall studieår, og om det er deltids- eller heltidsstudium. Omfang oppgis i studiepoeng.

Arbeidsbelastning

Studentenes samlede arbeidsinnsats fordeles på en rekke aktiviteter som for eksempel forelesninger, veiledning, oppgaveseminar, kollokviegrupper, praksis, laboratoriearbeid, selvstendig arbeid (litteraturstudier, oppgaveløsning, diskusjoner med mer), og eksamensgjennomføring. Basert på dette, anslå fordeling av tidsbruk mellom timeplanfestede læringsformer, ikke-timeplanfestede læringsformer, og egeninnsats / selvstudium. Dette gjelder pr uke og/eller pr studieår.

Studieåret er fastslått til ti måneder jf. uhl. § 3-8 (1). Studieprogram ved NTNU bygger på at et studieår utgjør minimum 1500 timers og normalt ikke mer enn 1800 timers arbeidsinnsats for studentene. Studieåret er fastsatt til 40 uker og en fulltids utdanning gir 60 studiepoeng pr år. Brutt ned betyr dette følgende for studentenes forventede gjennomsnittlige arbeidsinnsats (enkelte emner og enkelte studier kan ha høyere krav til studentene):

- 40 – 42,5 timer pr uke (gjennomsnitt for studieåret).
- 26 – 29 timer pr studiepoeng (gjennomsnitt for studieåret)
- En -1- ukes arbeid tilsvarer ca. 1,5 studiepoeng
- Et emne på 7,5 studiepoeng tilsvarer ca. 5 uker arbeid.

Vertsfakultet og vertsinstitutt

Oppgi studieprogrammets vertsfakultet og (eventuelt) vertsinstitutt.

---

⁷ [Se NTNUs språkpolitiske retningslinjer](#)

Rammeplan-/forskriftshenvisning

Henvis til riktig plan, for studier med nasjonal rammeplan eller tilsvarende, eventuelt plan anbefalt i Universitets- og høgskolerådet (UHR) med nasjonale retningslinjer.

Evaluerings

Gi en kort, overordnet beskrivelse av evalueringsmetodene som blir brukt på program- og emnenivå, jf. *Kvalitetssystem for utdanning*⁸.

Opptak

Opptakskrav

Vis til nasjonal opptaksforskrift når studiet utlyses gjennom Samordna Opptak.

Vis til NTNUs opptaksforskrift når opptaket forvaltes av NTNU. For rangeringsregler vis også til nasjonal opptaksforskrift, eventuelt til NTNUs opptaksforskrift, jf. kapittel 3 i NTNUs opptaksforskrift. Opptaks- og rangeringsregler utformes i dialog med Avdeling for studieadministrasjon, faggruppe opptak.

Rangeringsregler for opptak til studieretninger skal fremgå av studieprogrammets studieplan, jf. NTNUs opptaksforskrift § 22 (1).

Politiattest

Hvis det kreves politiattest for opptak, skal dette oppgis. Henvis til konkret hjemmel for krav⁹, jf. forskrift om opptak til høyere utdanning kapittel 6. Henvis også til NTNUs nettside for politiattester¹⁰. Vurdering av hvorvidt studiet omfattes av krav om politiattest gjøres i henhold til retningslinjene i ePhortesak 21/13522 dok 1.

Medisinattest

Hvis det kreves dokumentasjon på MRSA og tuberkulosestatus, egenerklæring om helse, vaksinasjoner med hensyn til praksisstudier eller liknende, skal dette oppgis.

Skikkethetsvurdering og autorisasjon

Hvis studiet omfattes av skikkethetsvurdering skal dette oppgis, jf. forskrift om skikkethetsvurdering. Redegjør kort for skikkethetsvurderingen gjennom studiet, gjeldende kriterier for programmet og henvis til NTNUs nettside for skikkethet¹¹.

Dersom kandidater etter fullført utdanning og mottatt vitnemål omfattes av autorisasjonsordningen, jf. lov om helsepersonell § 48, skal dette oppgis.

Spesielle krav og betingelser

Tilleggsinformasjon om studieprogrammet kan oppgis her. Dette gjelder forhold som ikke er en del av opptakskravet. Stilles det spesielle krav til teknologi for å delta på utdanningen, skal dette oppgis. Det

---

⁸ <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Kvalitetssystem+for+utdanning>

⁹ Se under «studenter» i [Politiets formålsoversikt](#).

¹⁰ <https://www.ntnu.no/studier/opptak/politiattest>

¹¹ <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Skikkethetsvurdering>

kan være spesiell programvare eller krav til datamaskin og maskinvare, jf. studieforskriften § 3-10. Enkelte utdanninger er underlagt ulike sertifiseringsordninger som også må beskrives.

Innledning

Gi en kort overordnet innledende beskrivelse av studieprogrammet for den primære målgruppen; studenter. Innledningen kan beskrive faginnhold, målsetting, arbeidslivsrelevans, generelle krav til gjennomføring og andre relevante forhold som vektlegges i programmet. Dersom programmet gjennomføres i fellesskap med andre institusjoner må dette oppgis. Det er her ikke nødvendig å beskrive organisering og oppbygging av emnene i programmet; det kommer senere.

Læringsutbyttebeskrivelser

Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning.

Læringsutbytte beskrives i kategoriene «kunnskaper», «ferdigheter» og «generell kompetanse». NKR forutsetter at vi bygger opp studiene slik at innholdet (læringsaktivitetene) støtter opp om forventet læringsutbytte, og at vurderingsformene legges opp slik at det forventede læringsutbytte kan etterprøves. Ved NTNU skal vi vise vår faglige profil i de rammeplanstyrte studiene når vi formulerer læringsutbytte for disse studietilbudene.

Læringsutbyttebeskrivelsen skal gi et grunnlag for å kommunisere om kandidatens kompetanse både internt på institusjonen, til læresteder i inn- og utland, og til arbeids- og samfunnslivet. Læringsutbyttebeskrivelsen skal være tilpasset studietilbud på et gitt nivå i NKR.

Det vises videre til studietilsynsforskriften § 2-2 (4) og (5) om hva læringsutbytte gir føringer for.

Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, for eksempel studietilbud med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i NKR.

Det skal være fullt samsvar mellom beskrivelsen av kandidatens forventede læringsutbytte slik det fremgår av vitnemålet og studieprogrammets læringsutbytte. Læringsutbyttebeskrivelsen skal foreligge på bokmål, nynorsk og engelsk.

Oppbygging av studiet

Oversikt over struktur og emner i studieprogrammet

Studieprogrammet skal legges opp på en måte som sikrer at det er samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsene og kunnskaper, faktiske ferdigheter og generelle kompetanse som studentene sitter igjen med etter endt studium. Jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (4) skal studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Studieplanveilederen er vedlagt en matrise for studiets samlede læringsutbytte fordelt på emner, og fakultetet anbefales å anvende denne for å dokumentere samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelse, innhold og oppbygging. I tråd med pkt. 3.2.4 i [NTNUs delegasjonsreglement](#) legges det til grunn at fakultetene oppfyller alle formelle krav og har god kvalitetskontroll slik at regelverk og retningslinjer blir etterfulgt.

Oppgi følgende:

- Oversikt over alle emner i studieprogrammet, vis tydelig progresjonen fra semester til semester for samtlige studieår i programmet.

- Hvilke emner som er obligatoriske og valgfrie. Inkluder eventuelle forbehold om endring i valgemner.
- Eventuelle progresjonskrav eller oppflyttingskrav.
- Fordypning i studiet; eventuelle krav om omfang av fordypning for å oppnå graden. For bachelorgrad skal det fremgå hvilke emner som inngår i fordypningen.
- Studieretninger (profil).

Fellesemner

Oppgi eventuelle fellesemner i graden, jf. studieforskriften § 4-11. Hvilken variant av ex.phil. inngår, oppgi områdeemne¹², Eksperter i Team (EiT) (intensiv/langsgående), samt eventuelle begrensninger for valg av fellesemner.

Det skal fremgå av studieplanen hvilket studieområde studieprogrammet tilhører.¹³

Frister og valg

Når i studiet velges retninger, spesialiseringer, valgemner osv.

Progresjonskrav

Formelle krav til progresjon, eventuelt kullflytting i studiet.

Internasjonal studentutveksling

Beskriv hvilket semester som er best tilrettelagt for studentutveksling for de gradsgivende studietilbudene. Gi en grovmasket oversikt over hvilke institusjoner eller hvilke land det er inngått utvekslingsavtaler med. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (8).

Overgangsordninger

Ved endringer i studieprogrammenes studieplaner, som kan ha konsekvenser for allerede opptatte studenters progresjon, skal det beskrives overgangsordninger som sikrer at studentene ikke blir forsinket. Vær oppmerksom på overgangsordninger for studier som følger tidligere rammeplaner. Ordningene er som regel forskriftsfestet i de nasjonale rammeplanene.

Læringsformer

Læringsformene skal være tilpasset forventet læringsutbytte i studieprogrammet, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (5). Gi en generell beskrivelse av hvilken type lærings- og arbeidsformer som brukes i studieprogrammet hvor man tar utgangspunkt i lærings- og arbeidsformene i emnebeskrivelsene til studieprogrammet¹⁴. Angi hvordan det legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen i programmet og hvordan læringsformene er tilpasset et digitalisert samfunn.

¹² Det vises til «[Veiledning for utarbeidelse av områdeemne ved NTNU](#)» for nærmere beskrivelse av studieområdeforvaltere, områdeemner og valg av generiske tematikker

¹³ I områdeemneordningen har NTNU følgende studieområder: 1. Humaniora og estetiske fag, 2. Lærer- og lektorutdanning, 3. Medisin og helse, 4. Realfag, 5. Samfunnsvitenskap, 6. Teknologi, 7. Økonomi, ledelse og administrasjon

¹⁴ For studietilbud med få studenter og/eller geografisk spredt studentgruppe innebærer bestemmelsen at NTNU skal treffe tiltak for å sikre et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

Beskriv sammenhengen mellom studiet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid i tråd med kravet i uhl § 1-3 a).

Ekskursjoner

Beskriv eventuelle ekskursjoner. Vær særlig oppmerksom på gjeldende [retningslinjer for studieturer](#). Eventuelle alternativer til frivillige studieturer skal beskrives i henhold til gjeldende retningslinjer.

Praksis

Praksisstudier kjennetegnes av at studenten for en tidsbestemt periode befinner seg i en situasjon hvor hen skal arbeide omtrent som en yrkesutøver. Kravene til oppgaver, omfang og utførelse vil være ulike avhengig av hvor i studieløpet studenten befinner seg. Situasjonen er som oftest kjennetegnet av at praksisstudiene gjennomføres utenfor utdanningsinstitusjonens egen ramme, og at en fagperson på praksisstedet er veileder.

Beskriv omfang og organisering av praksisstudiene. Annen relevant informasjon om praksis, eksempelvis henvisning til relevante retningslinjer, gjennomføringskrav og lignende, må også beskrives.

Vurderingsformer

Vurderingsformene i studiet skal være utformet slik at de mest hensiktsmessige metodene for å måle studentens oppnåelse av læringsutbyttet blir brukt, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (5). Det er også en klar forventning fra NOKUT om god variasjon i vurderingsformer. Ta utgangspunkt i vurderingsformene i emnene i studieprogrammet når vurderingsformene for studieprogrammet samlet beskrives.

Internasjonalisering

Alle uteksaminerte kandidater fra NTNU skal ha tilegnet seg internasjonal kompetanse som er relevant for fagområdet. Beskriv hvilke ordninger annet enn studentutveksling studieprogrammet har for internasjonalisering tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart, jf. studietilsynsforskriftens § 2-2 (7). I dette tilfellet er studietilbudet sentrum for internasjonalisering, og aktivitetene kan omfatte en rekke aktiviteter som bruk av internasjonal litteratur, internasjonale gjesteforelesere, utenlandske studenter, deltagelse på internasjonale konferanse osv.

Yrkesmuligheter

Beskriv hvordan studieprogrammet er faglig relevant for arbeidslivet med konkrete eksempler på mulige yrkesveier, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (2).

Videre studier

Gi konkrete eksempler på mulige videre studier ved NTNU, og fagområder med studier ved andre institusjoner.

Ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv

Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv tilpasset studietilbudets innhold og nivå.

Entreprenørskap, innovasjon og nytenkning

I NTNUs strategi Kunnskap for en bedre verden¹⁵ fremgår det at innovasjon og nyskaping er sentrale element i NTNUs studier, og at NTNUs studenter skal tilegne seg kompetanse om innovasjon samt møte problemstillinger som er relevante for arbeidslivet. Beskriv på hvilken måte innovasjon og entreprenørskap er integrert i studieprogrammet.

Emnebeskrivelser

Alle emner skal ha en emnebeskrivelse som oppfyller bestemte krav, jf. studieforskriften § 4-2 (2) og studietilsynsforskriften. Nedenfor gis en oversikt over krav til innhold i en emnebeskrivelse.

Emnenavn

Emnet skal ha et dekkende navn. Emnenavn skal oppgis på bokmål, nynorsk og engelsk. Emnekode gis etter gjeldende retningslinjer¹⁶. Emnets omgang oppgis i studiepoeng.

Nivå

Oppgi hvilket nivå emnet er på, jf. NKRs trinnvise sykluser med syklus 1, syklus 2 eller syklus 3.

Undervisningssemester

Oppgi hvilke(t) semester emnet tilbys. Vår og/eller høst og om emnet går over ett, to eller flere semestre.

Undervisningsspråk

Oppgi undervisningsspråk. Undervisning kan gis på skandinavisk språk eller engelsk, jf. NTNUs [språkpolitiske retningslinjer](#) og NTNUs internasjonale handlingsplan. Unntak her er for språkfagene.

Undervisningssted

Oppgi på hvilke av NTNUs studiesteder undervisningen gis.

---

¹⁵ <https://www.ntnu.no/ntnus-strategi>

¹⁶ [Retningslinjer for emnekode](#)

Faglig innhold

Gi en kort beskrivelse av hva emnet handler om. Beskrivelsen må sees i sammenheng med forventet læringsutbytte. Dersom emnet er et områdeemne, oppgi studieområdetilhørighet og generisk tematikk.

Læringsutbytte

Beskrivelsen av læringsutbytte på emnenivå skal være langt mer konkret og målbart gjennom vurderingsformene enn tilsvarende beskrivelser på studieprogramnivå. På emnenivå er det ikke noe absolutt krav om at det skal utformes læringsutbytte innenfor alle dimensjoner i kvalifikasjonsrammeverket. For mange emner er det naturlig at alle dimensjoner dekkes, men noen emner har en tung innretning mot kunnskap, mens andre emner kan ha sin primære innretning mot ferdigheter. Summen av alle emner i programmet skal sikre at studieprogrammets samlede læringsutbytte innenfor alle tre dimensjoner er dekket.

Læringsutbytte skal formuleres kort og enkelt forståelig. Det er viktig å vise tydelig og konkret til hva studenten kan og kan gjøre etter at hen har bestått emnet.

På emnenivå er det viktig at sammenhengen mellom læringsutbytte og de valgte læringsformer og vurderingsformer er godt gjennomtenkt og tydelig.

Anbefalte forkunnskaper

Dersom visse forkunnskaper er ønskelig, men ikke nødvendige, kan disse fremgå her. Dette er til hjelp for studenter som ønsker å velge riktig emne.

Forkunnskapskrav, adgangsbegrensning og studierettskrav

Oppgi hvilke emner som må være bestått for å kunne melde seg opp i emnet og/eller avlegge eksamen. Emnene angis med emnenavn og emnekode. Vær tydelig på om studenten kan starte på emnet uten forkunnskapskrav, men ikke avlegge eksamen, eller om forkunnskapskrav også gjelder oppstart.

Oppgi om emnet er adgangsbegrenset.

Oppgi om emnet har studierettskrav. Det vil si om man må være student på ett eller flere spesifiserte studieprogram for å kunne delta i undervisningen og avlegge eksamen i emnet, og hvilke(t) studieprogram dette gjelder.

Læringsformer

Beskriv hvordan undervisningen er lagt opp for å fremme studentens læring, jf. studietilsynsforordningen § 2-2 (5). Det skal være tydelig sammenheng mellom emnets forventede læringsutbytte og de læringsformer som er valgt for emnet.

Obligatoriske aktiviteter

Obligatoriske aktiviteter er arbeider og prøver som må være godkjent for å kunne fremstille seg til vurdering, men der resultatet ikke inngår i beregningsgrunnlaget for karakteren i emnet. De obligatoriske aktivitetene skal beskrives presist og uttømmende, antall aktiviteter skal oppgis og

aktivitetene skal vurderes til godkjent/ikke godkjent. Eksempelvis rapporter, øvinger, metodekurs, praksis, feltkurs, laboratoriearbeid, fremføringer osv.

Vurderingsform og karakterskala

Vurderingsformen(e) skal være tilpasset forventet læringsutbytte og skal beskrives uttømmende og presist. Oppgi varighet¹⁷ for vurderingsformen. Oppgi om vurderingsform kan endres ved utsatt eksamen, jf. studieforskriften § 5-6 (1). Hvis vurderingsform er annen enn skriftlig eksamen, jf. studieforskriften § 5-6 (2), angi hvordan utsatt eksamen arrangeres (gjelder utsatt eksamen ved gyldig fravær).

Retningslinjer for beskrivelse av mappevurdering er gitt i «Veileder for mappevurdering ved NTNU».¹⁸ Dersom emnet har flere enn én vurderingsordning, dvs. delvurderinger slik de er beskrevet i studieforskriften § 1-2, må følgende presiseres:

- prosentvis vektning av delvurderingene
- hvilke delvurderinger, eventuelt alle, som må tas opp igjen når studenten ikke har bestått emnet, jf. studieforskriften § 5-6 (3)
- hvilke delvurderinger, eventuelt alle, som må tas opp igjen når studenten vil forbedre karakter i emnet, jf. studieforskriften § 5-6 (4)
- foregår delvurderingene gjennom semesteret og hindrer videre deltagelse i emnet dersom delvurderingen ikke består, skal det presiseres hvis klage på karakter kan finne sted etter den separate delvurderingen, jf. studieforskriften § 6-2 (7)

Gi en uttømmende og presis liste over tillatte hjelpemidler til skriftlig eksamen. Det er på et generelt grunnlag adgang til å medbringe ordbok. For språkstudier, som vil ha unntak fra det generelle grunnlaget, må dette presiseres.

Hvis emnet er et praksisemne og gjennomføringen av dette er å anse som vurderingsformen, angi om det er adgang til å søke om et tredje forsøk i emnet, jf. studieforskriften § 5-10.

Oppgi vurderingsuttrykk (bokstavkarakter eller bestått/ikke bestått).

Studiepoengreduksjon

Oppgi om emnet overlapper helt eller delvis med annet emne, jf. studieforskriften § 4-6.

Emneansvarlig

Oppgi emneansvarlig.

Ansvarlig enhet

Angi hvilket institutt og fakultet som er ansvarlig enhet for emnet.

Andre relevante opplysninger

Andre bestemmelser av betydning for gjennomføringen av emnet kan angis her. F.eks. emneavgift.

---

¹⁷ Eks.: tre timers skriftlig, eller to ukers hjemmeeksamen osv.

¹⁸ [Veileder for mappevurdering ved NTNU](#)

Læremidler

Angivelse av læremidler er ikke en obligatorisk del av emnebeskrivelsen, men det er et krav at pensumoversikt er utarbeidet for det enkelte emne, og at oppdatert oversikt foreligger innen oppstart av semesteret.

Emneevaluering

Angi kort hvordan emneevaluering gjennomføres¹⁹.

---

¹⁹ <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Metoder+for+evaluering+av+emne>

Vedlegg

Vedlegg 1 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og læringsutbytte²⁰

Syklus 1 (bachelornivå)

Kunnskaper (K), Ferdigheter (F) og Generell kompetanse (G)		
NKR Kandidaten:		[Studiets navn] Kandidaten:
1K1	har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet	
1K2	kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet	
1K3	kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet	
1K4	har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet	
1F1	kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg	
1F2	kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning	
1F3	kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling	
1F4	kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer	
1G1	har innsikt i relevante fag og yrkesetiske problemstillinger	
1G2	kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer	
1G3	kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer	
1G4	kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis	
1G5	kjenner til nytenking og innovasjonsprosesser	

Syklus 2 (masternivå)

Kunnskaper (K), Ferdigheter (F) og Generell kompetanse (G)		
NKR Kandidaten:		[Studiets navn] Kandidaten:
2K1	har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område	
2K2	har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metode	
2K3	kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet	
2K4	kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet	
2F1	kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer	

²⁰

https://www.nokut.no/siteassets/nkr/250414_nasjonalt_kvalifikasjonsrammeverk_for_livslang_laring_nkr.pdf

2F2	kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning	
2F3	kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på en selvstendig måte	
2F4	kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer	
2G1	kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger	
2G2	kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter	
2G3	kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttryksformer	
2G4	kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten	
2G5	kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser	

Syklus 3 (ph.d.-nivå)

Kunnskaper (K), Ferdigheter (F) og Generell kompetanse (G)		
NKR Kandidaten:		[Studiets navn] Kandidaten:
3K1	Er i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og/eller kunstneriske problemstillinger og metoder	
3K2	kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige og/eller kunstneriske utviklingsprosjekter	
3K3	kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet	
3F1	kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid	
3F2	kan drive forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå	
3F3	kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet	
3G1	kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet	
3G2	kan styre komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter	
3G3	kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler	
3G4	kan delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora	
3G5	kan vurdere behovet for, ta initiativet til og drive innovasjon	

Vedlegg 2. Studieprogrammets samlede læringsutbytte fordelt på emner

Jf. studietilynsforskriften § 2-2 (4) skal studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Følgende matrise viser studiets samlede læringsutbytte fordelt på emner, og fakultetet anbefales å anvende denne for å dokumentere samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelse, innhold og oppbygging. I tråd med pkt. 3.2.4 i [NTNUs delegasjonsreglement](#) legges det til grunn at fakultetene oppfyller alle formelle krav og har god kvalitetskontroll slik at regelverk og retningslinjer blir etterfulgt.

<STUDIEPROGRAM>																
Studieprogrammets læringsutbytter (K=Kunnskap, F=Ferdighet, G=Generell kompetanse)	Studieprogrammets emner og hvilke læringsutbytter på programnivå emnene bidrar til å oppfylle															
	Emne 1	Emne 2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
K-1																
K-2	X		X	o	s											
K-3		X	X	v.												
K-4			X													
K-5																
F-1																
F-2																
F-3																
F-4																
F-5																
G-1																
G-2																
G-3																
G-4																
G-5																

Vedlegg 3: Ny milepælsplan for utdanningskvalitetsprosessene fra høsten 2021

Milepælsplan side 1 av 2:

Når	Aktivitet	Innhold	Ansvarlig
September	Prorektors bestilling til Fakultetene (FAK) og forvaltningsutvalgene (FUX)	Rektors samlede bestilling og overordnede mål og rammer for: <ul style="list-style-type: none"> A. Kvalitetsmelding og langsiktig porteføljeutvikling B. Opprettelser og nedleggelse jf. studieforskriftens § 4-1 C. Opptakssammer (dimensjonering av studier) 	Prorektor
Oktober	Studieplanrevisjon og ønskede opptakssammer	Fakultetene og forvaltningsutvalgene setter i gang arbeid med revisjon av studieplaner og melder 15.10.21 inn ønskede opptakssammer for 2022-2023.	Fakultet og forvaltningsutvalg
Desember	Styresak	Styret fastsetter opptakssammer for påfølgende studieår	Prorektor
20. desember	Kvalitetsmelding fra fakultetene	Analyser av kvaliteten og planer for oppfølging på grunnlag av programrapporter, instituttens rapportering og periodiske evalueringer, og beskrivelser av langsiktige strategiske planer for porteføljeutvikling som innspill til styresak i mars.	Fakultet
20. januar	Kvalitetsmeldinger fra forvaltningsutvalgene	Forvaltningsutvalgene beskriver sitt kvalitetsarbeid iht. NTNUs kvalitetssystem for utdanning og rektors bestillingsbrev.	Forvaltningsutvalg
Januar/februar	Utdanningsdialogmøter	Dialogmøter mellom prorektor for utdanning og fakultetene om studieportefølje- og kvalitetsutvikling. Oppfølging av mål og rammer i prorektors bestillingsbrev.	Prorektor

Milepælsplan side 2 av 2:

1. februar	Forhåndsvarsel - opprettelse og nedleggelse studier («Trinn 1»)	Forhåndsvarsel om ønskede opprettelser og nedleggelse med kort strategisk begrunnelse iht. forenklet « porteføljeveileder ».	Fakultet
Februar - april	Porteføljemøter - vår	Porteføljegruppen møter fakultetene for å bistå med søknadsutviklingen.	Prorektor
Mars	Styresak	Rektor legger frem kvalitetsmelding inkludert langsiktig porteføljeutvikling for styret	Prorektor
2. mai	Innmelding av opprettelser og nedleggelse av studier ("Trinn 2")	Innmelding av endelige forslag til studieporteføljendringer, iht. krav i forenklet og revidert porteføljeveileder.	Fakultet og forvaltningsutvalg
Juni	Styresak	Overordnet vurdering og vedtak av opprettelser og nedleggelse av studieprogram.	Prorektor
Aug./sept.	Porteføljemøter - høst	Dialog med fakultetene om nyoppsett og kvalitetssikring av endringer i studieporteføljen påfølgende studieår, som forberedelse til kommende studieplanprosess.	Fakultet
1. oktober 2022	Ønskede opptaksrammer	Fakultetenes frist for <ul style="list-style-type: none"> - innmelding av ønskede opptaksrammer for alle studier, for 2023-2024. - satsningsforslag utenfor rammen <p>Obs: 15.01.23 er frist for innmelding av adgangsbegrensede emner og kvoter i PPU og FPPU</p>	Fakultet

Merk: nærmere detaljering og ePhorte-nr for leveranser i de ulike delprosessene fremgår i vedlegg A.-C. i prorektors årlige bestillingsnotat.